

Kinnitatud
Eesti teaduste akadeemia
üldkogu poolt
08. juulil 2020. a

Registreeritud
haridus- ja teadusministeeriumis
23. juulil 2020
ministri käskkiri nr 1.1-2/20/176

EESTI TEADUSTE AKADEEMIA PÕHIKIRI

I. ÜLDSÄTTED

1. Eesti Teaduste Akadeemia on 1938. aastal Eesti Teaduste Akadeemia seadusega asutatud silmapaistvate teadlaste ja teiste loomeisikute ühendus, kelle ülesanne on arendada ja esindada Eesti teadust, aidata kaasa teadustulemuste rakendamisele Eesti huvides ning väärtustada teadust, teaduslikku mõtteviisi ja kultuuri Eestis.
2. Eesti Teaduste Akadeemia (edaspidi Akadeemia) on avalik-õiguslik juriidiline isik, kes tegutseb Eesti Teaduste Akadeemia seaduse, teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse, teiste õigusaktide ja oma põhikirja alusel.
3. Oma ülesannete täitmiseks Akadeemia:
  - 1) algatab, korraldab ja koordineerib teadusuuringuid;
  - 2) arendab rahvusvahelist koostööd ja esindab Eesti teadust rahvusvahelistes organisatsioonides;
  - 3) kirjastab teaduslikke ja populaarteaduslikke väljaandeid;
  - 4) korraldab teaduslikke nõupidamisi, konverentse ja ettekandekoosolekuid;
  - 5) arendab koostööd ülikoolide ja teiste teadusasutustega ning aitab kaasa uute teadlaspõlvkondade ettevalmistamisele;
  - 6) viib läbi teadustööde konkursse ja määrab auhindu teaduslike uurimistööde eest;
  - 7) määrab oma rahaliste vahendite arvelt stipendiume ja uurimistoetusi teadlastele ja üliõpilastele;
  - 8) toetab Akadeemiaga assotsieerunud asutusi ja seltse;
  - 9) arendab tegevust teaduse populariseerimiseks;
  - 10) nõustab Riigikogu, Vabariigi Valitsust ja riigiasutusi ning annab neile soovitusi;
  - 11) osaleb teadus- ja arendustegevust puudutavate õigusaktide ettevalmistamises;
  - 12) osaleb oma esindajate kaudu Eesti teadus- ja arendusasutuste, sihtasutuste ning otsustus- ja ekspertkogude töös;
  - 13) esitab arvamusi Eesti teadus- ja arendustegevuse finantseerimise ja korralduse kohta.
4. Akadeemial on oma pangaarved, pitsatid, lipp ja sümboolika.
5. Akadeemia tegutseb Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisalas.

II. LIKMESSKOND

Liikmeskonna koosseis

6. Akadeemia liikmeskonna moodustavad akadeemikud, kelle piirarvu määrab seadus, ja välisliikmed, kelle arvu määrab üldkogu. Kuuluvus Akadeemia liikmeskonda on eluaegne.

Akadeemikud

7. Akadeemikuks valitakse Eesti kodanikest teadlasi, kel on väljapaistvaid saavutusi uurimis- ja arendustöös ja kes on oluliselt arendanud teadust oma valdkonnas. Akadeemikuks võib valida ka teisi väljapaistvaid Eesti loomeisikuid, kes on andnud olulise panuse Eesti vaimukultuuri.

8. Akadeemikud valib Akadeemia üldkogu kandidaatide seast, kelle esitamise õigus on akadeemikutel, Eesti teadus- ja arendusasutuste teadusnõukogudel ja teadusseltsidel ning loomeliitudel ja -ühendustel. Valimine toimub salajasel hääletusel Akadeemia üldkogu kinnitatud akadeemikute valimise reeglendi järgi.
9. Akadeemikuks valituks loetakse kandidaat, kelle poolt hääletab vähemalt 2/3 hääletuses osalenud akadeemikutest, kuid seejuures mitte alla poole üldkogu arvestuslikust koosseisust.
10. Akadeemik on Akadeemia ühe osakonna liige.
11. Akadeemiku ülesandeks on:
  - 1) edendada isikliku loova töö kaudu teadust, tehnikat, tehnoloogiat, kultuuri oma valdkonnas;
  - 2) võtta osa teaduse ja kultuuri ning tehnoloogiliste ja sotsiaalmajanduslike arengukavade kujundamisest Eestis;
  - 3) osaleda haritlaste ettevalmistamisel;
  - 4) aidata kaasa teaduse, kultuuri ja hariduse väärtustamisele Eestis;
  - 5) nõustada erialastes küsimustes Vabariigi Valitsust ja riigiasutusi.
12. Akadeemikul on õigus:
  - 1) võtta osa Akadeemia juhatuse ja kõigi osakonnakogude istungitest;
  - 2) teha Akadeemia üldkogule, juhatusele ja oma osakonnakogule ettepanekuid teaduslike ja teadusorganisatsiooniliste küsimuste arutamiseks;
  - 3) saada teavet Akadeemia üldkogu ja juhatuse otsustest ning Akadeemia poolt Riigikogule, Vabariigi Valitsusele, riigiasutustele ning teadus- ja arendusasutustele esitatud seisukohtadest, samuti saada teavet muudest Akadeemia tegevust puudutavatest küsimustest;
  - 4) olla valitud mis tahes juhtivale ametikohale Akadeemias;
  - 5) tutvustada ning esitada üldsusele ja riigiasutustele oma seisukohti teadust ja ühiskonda puudutavates küsimustes.
13. Akadeemiku kohustuseks on:
  - 1) võtta osa Akadeemia üldkogu ja oma osakonnakogu istungitest;
  - 2) osaleda vastavalt oma võimalustele Akadeemia ülesannete täitmises ja Akadeemia tegevuse korraldamises;
  - 3) esitada igal aastal Akadeemia presidendile ja oma osakonnale tegevuse aruanne ja sellel aastal ilmunud publikatsioonide loetelu.
14. Akadeemikud saavad seaduse põhjal eluaegset akadeemikutasu, mille suurus sõltub riigieelarve iga-aastasest sihtotstarbelisest toetusest ja Akadeemia enda rahalistest võimalustest. Akadeemikutasude konkreetse suuruse määrab iga-aastane kevadine üldkogu Akadeemia juhatuse ettepaneku alusel, otsus kehtib kuni järgmise kevadise üldkoguni.
15. Akadeemikul on õigus Akadeemia liikmeskonnast välja astuda ja akadeemiku nimetusest loobuda. Väljaastumise kinnitab üldkogu akadeemiku kirjaliku avalduse alusel, kuid mitte varem kui kolm kuud pärast avalduse esitamist Akadeemia presidendile. Kuni üldkogu otsuse tegemiseni jääb väljaastumisavalduse teinud akadeemik Akadeemia liikmeskonna koosseisu ning tal on õigus oma avaldus tagasi võtta.

Välisliikmed

16. Akadeemia välisliikmeteks valitakse väljapaistvate saavutustega välismaa teadlasi, kes on teadustöö kaudu seotud Eestiga. Akadeemia välisliikmete arv ei tohi ületada 30% akadeemikute arvust.

17. Välisliikmed valib Akadeemia üldkogu akadeemikute soovitatud ja Akadeemia juhatuse poolt üldkogule esitatud kandidaatide seast. Valimine toimub salajasel hääletusel üldkogu kinnitatud välisliikmete valimise reeglendi järgi. Esitatud kandidaat loetakse välisliikmeks valituks, kui tema poolt hääletab vähemalt 2/3 hääletuses osalenud akadeemikutest, kuid seejuures mitte alla poole üldkogu arvestuslikust koosseisust.
18. Akadeemia eeldab oma välisliikmelt tema võimalustekohast tegevust teaduse arendamiseks Eestis ja Eesti teadussaavutuste tutvustamiseks välismaal ning kaasabi Akadeemia rahvusvaheliste teadussidemete laiendamisel.
19. Akadeemia välisliikmel on õigus saada teavet Akadeemia tegevusest, võtta osa Akadeemia üldkogu ja osakonnakogude istungitest ning teha Akadeemiale ettepanekuid teadusprobleemide arutamiseks.

III. JUHTIMINE

Juhtimise korraldus

20. Akadeemia tegevuse juhtimiseks on kollegiaalsed juhtimisorganid ja akadeemikute seast valitud juhid.
21. Akadeemia kollegiaalsed juhtimisorganid on üldkogu ja juhatus.
22. Akadeemia valitud juhid on president, asepresidendid ja peasekretär, kes juhivad Akadeemia tegevust vastavalt seaduses ja käesolevas põhikirjas sätestatud pädevusele ja tööjaotusele.

Üldkogu

23. Akadeemia kõrgeim juhtimisorgan on üldkogu, mille moodustavad kõik Eesti Teaduste Akadeemia akadeemikud.
24. Üldkogu:
  - 1) määrab Akadeemia tegutsemise suunad ja põhimõtted;
  - 2) kinnitab Akadeemia põhikirja ja muud Akadeemia tegevust reguleerivad alusdokumendid ning teeb neis muudatusi;
  - 3) kinnitab Akadeemia struktuuri ja teeb selles muudatusi;
  - 4) kinnitab Akadeemia asutuste põhimäärused ja teeb neis muudatusi;
  - 5) valib akadeemikud ja Akadeemia välisliikmed;
  - 6) valib Akadeemia presidendi, asepresidendid, peasekretäri ja teised juhatuse liikmed, välja arvatud osakonnajuhatajad;
  - 7) kuulab ära ja kinnitab Akadeemia tegevuse aastaaruande ning kinnitab Akadeemia eelarve ja selle täitmise aruande;
  - 8) annab hinnanguid teadussuundade olukorrale Eestis ning teeb ettepanekuid nende arendamise kohta;
  - 9) võtab vastu Riigikogule ja Vabariigi Valitsusele edastamiseks seisukohti Eesti riigi sotsiaalset, tehnoloogilist ja majanduslikku arengut puudutavates küsimustes;
  - 10) kuulab teadusettekandeid;
  - 11) kujundab seisukohti teaduslikes ja teadusorganisatsioonilistes küsimustes, mida käesoleva põhikirja alusel esitavad üldkogule arutamiseks akadeemikud;
  - 12) kujundab seisukohti ja võtab vastu otsuseid teistes küsimustes, mida peavad vajalikuks esitada üldkogule arutamiseks president või juhatus;
  - 13) kehtestab akadeemikutasude maksmise alused ja korra.

25. Üldkogu istungid on korralised ja erakorralised. Istungid kutsub kokku president, tema äraolekul teda asendav asepresident. Üldkogu korraline istung kutsutakse kokku vähemalt kaks korda aastas. Üldkogu erakorraline istung kutsutakse kokku, kui seda peab vajalikuks president või nõuab juhatuse enamus, üks osakonnakogudest või vähemalt üks neljandik kõigist akadeemikutest. Erandina võib nii korraline kui ka erakorraline istung toimuda elektrooniliselt. Üldkogu kutsutakse kokku kirjaliku või elektroonilise teatega, mis korralise istungi puhul saadetakse akadeemikutele välja vähemalt 21 päeva, erakorralise istungi puhul üldjuhul vähemalt 7 päeva enne istungi toimumist.
26. Üldkogu istung on otsustusvõimeline, kui sellest võtab osa üle poole istungipäeval üldkogu arvestuslikku koosseisu kuuluvatest akadeemikutest. Erandiks on akadeemikute valimine, juhatuse liikmete tagasikutsumine ning Akadeemia põhikirja ja struktuuri ning nendes tehtavate muudatuste kinnitamine, mille puhul on nõutav vähemalt 2/3 arvestusliku koosseisu osalemine.
27. Üldkogu arvestuslik koosseis on akadeemikute üldarv ilma akadeemikuteta, kes ei saa istungist osa võtta haiguse või välismaal viibimise tõttu. Akadeemikuid võib nendel põhjustel arvestuslikku koosseisu arvamata jätta kuni 1/5 akadeemikute üldarvust.
28. Üldkogu otsused võetakse vastu lihthäälteenamusega tingimusel, et otsuseid toetab vähemalt pool üldkogu arvestuslikku koosseisu kuuluvatest akadeemikutest. Erandiks on akadeemikute valimine, juhatuse liikmete tagasikutsumine ning Akadeemia põhikirja ja struktuuri ning nendes tehtavate muudatuste kinnitamine, mille puhul on samal tingimusel nõutav vähemalt 2/3 hääletuses osalenud akadeemikute toetus.
29. Üldkogu otsused võetakse vastu lahtisel hääletusel. Erandiks on akadeemikute ja Akadeemia välisliikmete valimine ning juhatuse liikmete valimine ja tagasikutsumine, mille puhul rakendatakse salajast hääletust. Üldkogu võib salajast hääletust erandina rakendada ka teistel juhtudel, kui seda nõuab vähemalt üks neljandik istungil osalevatest akadeemikutest.
30. Üldkogu istungid protokollitakse. Vastuvõetud otsused esitatakse Akadeemia kodulehel ja protokollid Akadeemia digiarhiivis. Üldise iseloomuga otsused tehakse teatavaks Akadeemia asutustele, Akadeemiaga assotsieerunud asutustele ja seltsidele, avalikõiguslikele ülikoolidele, Teadus- ja Arendusnõukogule ja hariduse, teaduse ja majandusarengu eest vastutavatele ministriumitele.

Juhatus

31. Juhatus on Akadeemia kollegiaalne juhtimisorgan üldkogu istungite vahelisel ajal.
32. Juhatusse kuuluvad president, asepresidendid, peasekretär ja osakonnajuhatajad ning juhatuses konkreetse ametikohaga sidumata vabaliikmed. Asepresidentide ja juhatuse vabaliikmete arvu otsustab üldkogu.
33. Juhatus:
  - 1) tagab üldkogu otsuste elluviimise;
  - 2) valmistab ette üldkogule esitatavad küsimused;
  - 3) kuulutab välja teadustööde konkursse ja määrab auhindu;
  - 4) kuulutab välja konkursse ja määrab Akadeemia rahaliste vahendite arvelt stipendiume teadlastele ja üliõpilastele;
  - 5) otsustab Akadeemia astumise rahvusvahelistesse organisatsioonidesse;
  - 6) otsustab Akadeemia vara kasutamise, kui seda ei piira seadus;
  - 7) kinnitab Akadeemia kantselei struktuuri ja ametikohad;

- 8) moodustab alalisi või ajutisi komisjone teadus- ja arendustegevuse küsimuste lahendamiseks;
  - 9) määrab Akadeemia esindajad akadeemiavälistes otsustus- ja ekspertkogudesse;
  - 10) otsustab Akadeemia assotsieerumise asutuste ja seltsidega;
  - 11) arutab teaduslikke ja teadusorganisatsioonilisi küsimusi, mida käesoleva põhikirja alusel esitavad juhatusele seisukoha võtmiseks akadeemikud;
  - 12) täidab muid Akadeemia põhikirjaliseks tegevuseks vajalikke ülesandeid, sealhulgas avaldab seisukohti teaduspoliitilistes küsimustes.
34. Juhatuse peab istungeid vastavalt vajadusele, kuid mitte harvem kui kord kvartalis. Istungite kokkukutsujaks ja eesistujaks on president, tema äraolekul teda asendav asepresident. Juhatuse istungite töökord määratakse üldkogu kinnitatud reeglendiga.
  35. Juhatuse istung on otsustusvõimeline, kui sellest koos eesistujaga võtab osa vähemalt pool juhatuse koosseisust.
  36. Juhatuse otsus võetakse vastu konsensuse põhimõttel. Kui konsensust pole võimalik saavutada, võtab juhatuse otsuse vastu lahtisel hääletusel lihthäälteenamusega. Häälte võrdsuse korral saab otsustavaks eesistuja hääl.
  37. Juhatuse otsus jõustub pärast presidendi või tema äraolekul eesistujana tegutsenud asepresidendi poolt allakirjutamist. Kui president jääb juhatuse otsuse suhtes eriarvamusele või ei ole nõus tema äraolekul tehtud otsusega, võib ta vaidlusaluse küsimuse panna juhatusele uuesti arutusele. Kui lahkeli ei õnnestu ka siis lahendada, antakse küsimus üldkogu otsustada.
  38. Juhatuse istungid protokollitakse. Akadeemikud saavad tutvuda vastuvõetud otsustega Akadeemia kodulehel ja/või Akadeemia digiarhiivi kaudu. Isikutele, asutustele ja organisatsioonidele saadetakse neid puudutavatest otsustest koopia.
  39. Juhatuse on aruandekohustuslik üldkogu ees.

President

40. President on Akadeemia üldjuht, kes esindab Akadeemiat suhetes teiste isikute, asutuste ja organisatsioonidega ning asjaajamisel kohtus. President kannab vastutust Akadeemia üldise arengu, tema põhikirjajärgse tegevuse ning Akadeemia vara ja vahendite õiguspärase ja otstarbeka kasutamise eest.
41. Presidendi valib üldkogu akadeemikute hulgast salajasel hääletusel viieks aastaks. Sama akadeemikut ei saa presidendiks valida järjestikku rohkem kui kaheks ametiajaks.
42. President on aruandekohustuslik üldkogu ees.
43. Presidendiga sõlmib ja lõpetab Akadeemia nimel töö- või teenistuslepingu üldkogu poolt volitatud akadeemik.
44. Presidendi äraolekul asendab teda üks asepresidentidest. Asepresidendi, kellele antakse ajutiselt üle presidendi ülesanded, ja asepresidendi volituste ulatuse presidendi asendajana määrab president.

Asepresidendid

45. Asepresident juhib presidendi määratud töövaldkonda ja võib ühtlasi täita osakonnajuhataja ülesandeid.
46. Asepresidentide arvu määrab üldkogu.
47. Asepresidendi valib üldkogu akadeemikute hulgast salajasel hääletusel viieks aastaks. Sama akadeemikut ei saa asepresidendiks valida järjestikku rohkem kui kaheks ametiajaks.

48. Asepresident on aruandekohustuslik üldkogu ja presidendi ees.
49. Asepresidendiga, kes asub Akadeemias tööle koosseisulisel asepresidendi ametikohal, sõlmib ja lõpetab Akadeemia nimel töö- või teenistuslepingu president.

Peasekretär

50. Peasekretär korraldab Akadeemia kantselei kaudu Akadeemia asjaajamist ja finantstegevust, sõlmib ja lõpetab Akadeemia nimel töö- või teenistuslepinguid osakondade ja Akadeemia kantselei töötajate ning Akadeemia asutuste juhtidega, samuti täidab teisi ülesandeid vastavalt üldkogu ja juhatuse otsustele.
51. Peasekretäri valib üldkogu akadeemikute hulgast salajasel hääletusel viieks aastaks. Sama akadeemikut ei saa peasekretäriks valida järjestikku rohkem kui kaheks ametiajaks.
52. Peasekretär on aruandekohustuslik üldkogu ja presidendi ees.
53. Peasekretäriaga sõlmib ja lõpetab Akadeemia nimel töö- või teenistuslepingu president.

Juhatuse moodustamine

54. Juhatuse moodustab ja tema koosseisu muudab üldkogu, vastavalt üldkogu poolt kinnitatud juhatuse liikmete valimise relemendile.

IV. STRUKTUUR

55. Akadeemia struktuuri moodustavad:
  - 1) osakonnad;
  - 2) Akadeemia kantselei;
  - 3) Akadeemia asutused.

Osakonnad

56. Osakond ühendab Akadeemia vastava teadusvaldkonna akadeemikuid, välisliikmeid ja asutusi ning korraldab Akadeemia ülesannete raames nende tegevust, tehes koostööd teiste sama valdkonna teadus- ja arendusasutuste ning teadusseltsidega.
57. Osakondade arvu ning teadusvaldkonnad, milles osakonnad moodustatakse, otsustab üldkogu.
58. Akadeemikute, välisliikmete ja Akadeemia asutuste kuuluvuse osakonnadesse kinnitab juhatus.
59. Osakond:
  - 1) on oma valdkonna kompetentne ekspertide kogu;
  - 2) koordineerib Akadeemia teaduslikku ja teadusorganisatsioonilist tegevust oma valdkonnas;
  - 3) valmistab ette materjale ja kujundab seisukohti küsimustes, mis tulevad arutamisele Akadeemia üldkogus või juhatuses;
  - 4) analüüsib teaduse olukorda ja teadussuundade arenguperspektiive Eestis ning kujundab seisukohti nendes küsimustes;
  - 5) kuulab võimalusel ära kõigi oma osakonna profiilile vastavate akadeemikukandidaatide teaduslikud ettekanded ja esitab üldkogule oma seisukoha kandidaatide sobivuse kohta.
60. Osakonna tegevust juhivad osakonnakogu ja osakonnajuhataja. Osakond võib osakonnakogu otsusega moodustada ka teisi juhtimisorganeid.

61. Osakonnakogu moodustavad kõik osakonda kuuluvad akadeemikud. Osakonnakogu ja selle kogu otsusega osakonna tegevuse korraldamiseks loodud teiste juhtimisorganite ülesanded ja tegutsemise kord sätestatakse osakondade põhimääruses.
62. Osakonnajuhataja on osakonna üldjuht, kes kannab vastutust osakonna tegevuse arendamise eest kooskõlas Akadeemia põhikirja ja osakonna põhimäärusega.
63. Osakonnajuhataja ametikoht võib olla ühitatud asepresidendi ametikohaga.
64. Osakonnajuhataja valitakse osakonnakogu poolt osakonda kuuluvate akadeemikute hulgast salajasel hääletusel viieks aastaks. Valimine toimub Akadeemia üldkogu kinnitatud reglemendi järgi. Sama akadeemikut ei saa osakonnajuhatajaks valida järjestikku rohkem kui kaheks ametiajaks.
65. Osakonnajuhataja on aruandekohustuslik osakonnakogu, Akadeemia juhatuse ja presidendi ees.

Akadeemia kantselei

66. Akadeemia kantselei korraldab Akadeemia tegevusega seotud asjaajamist ja Akadeemia finantstegevust, vastutab Akadeemia tegevust puudutavate trükiste ettevalmistamise ja publitseerimise eest ning täidab muid Akadeemiale vajalikke ülesandeid vastavalt üldkogu ja juhatuse otsustele.
67. Akadeemia kantselei töötab peasekretäri juhtimisel.
68. Akadeemia kantselei struktuuri ja ametikohad kinnitab juhatuse.

Akadeemia asutused

69. Akadeemia asutused on:
  - 1) Eesti Teaduste Akadeemia Kirjastus;
  - 2) Eesti Teaduste Akadeemia Underi ja Tuglase Kirjanduskeskus;
  - 3) Eesti Teaduste Akadeemia Süvauuringute Instituut;
  - 4) asutused, mis ühendatakse Akadeemia struktuuri seaduse alusel;
  - 5) asutused, mida Akadeemia loob üldkogu otsuste alusel.
70. Akadeemia asutuse funktsioonid, ülesanded ja tegutsemise alused kehtestatakse asutuse põhimääruses, mille kinnitab Akadeemia üldkogu. Asutuse põhimäärus registreeritakse Haridus- ja Teadusministeeriumis.
71. Teaduslikke funktsioone täitev Akadeemia asutus kuulub struktuurselt vastavat valdkonda hõlmava Akadeemia osakonna juurde ning arendab oma tegevust Akadeemias selle osakonna kureerimisel ja vahendusel. Üldiste ülesannetega Akadeemia asutus allub vahetult Akadeemia juhatusele.
72. Akadeemia asutus täidab oma funktsioone ja ülesandeid autonoomselt, tal on iseseisev eelarve ning oma pangaarved ja pitsat.
73. Akadeemia asutust juhib direktor, kelle kinnitab avaliku konkursi tulemusel alusel tähtajaliselt kuni viieks aastaks ametisse Akadeemia juhatuse. Direktori valimise reglemendi kinnitab Akadeemia juhatuse. Sama isikut võib uueks tähtajaks Akadeemia asutuse direktoriks kinnitada järjestikku korduvalt.
74. Akadeemia asutus ja selle direktor on aruandekohustuslikud Akadeemia presidendi ja juhatuse ees. Teaduslikke funktsioone täitev Akadeemia asutus ja selle direktor on aruandekohustuslikud ka Akadeemia vastava osakonna ees.

75. Akadeemia asutuses moodustatakse direktori nõuandva organina asutuse teadusnõukogu, mille koosseisu kinnitab Akadeemia juhatus. Teadusnõukogu moodustamise kord sätestatakse asutuse põhimääruses.
76. Akadeemia asutuste tegevuse omavaheliseks koordineerimiseks võidakse moodustada asutuste ühine esinduskogu, kuhu kuuluvad kõikide Akadeemia asutuste direktorid või nende volitatud esindajad. Asutuste esinduskogu ülesanded ja õigused kehtestatakse esinduskogu statuudiga, mille kinnitab Akadeemia üldkogu.

Akadeemiaga assotsieerunud asutused ja seltsid

77. Akadeemiaga võivad assotsieeruda tema struktuuri mittekuuluvad teadus- ja arendusasutused, kultuuriasutused ning teadusseltsid, kelle tegevus ja eesmärgid on kooskõlas Akadeemia tegevuse ja eesmärkidega.
78. Akadeemiaga assotsieerunud asutused ja seltsid tegutsevad vastavalt oma põhikirjale või põhimäärusele. Assotsieerunud asutuse või seltsi ja Akadeemia suhted, vastastikused õigused ja kohustused sätestatakse assotsiatsioonilepingus.
79. Asutuse või seltsi assotsieerumine Akadeemiaga eeldab asutuselt (seltsilt) Akadeemia põhikirja ja selles püstitatud eesmärkide tunnustamist, asutuse (seltsi) põhikirjas või põhimääruses sätestatud põhimõtete vastavust Akadeemia põhikirjale ning asutuse (seltsi) valmisolekut arendada koostööd Akadeemiaga.
80. Akadeemiaga assotsieerunud asutuste direktorid ja assotsieerunud seltside juhid või nende volitatud esindajad võidakse kaasata Akadeemia asutuste esinduskogu töösse. Nende kaasamise ja selle tingimused otsustab Akadeemia juhatus.

V. VARA, VAHENDID, FINANTSEERIMINE JA ARUANDLUS

Akadeemia vara

81. Akadeemia vara on:
  - 1) vara, mis Akadeemia omandisse on antud või antakse seaduse alusel;
  - 2) vara, mille Akadeemia oma tegevuse käigus soetab tema käsutuses olevate vahendite eest;
  - 3) vara, mille teine isik võõrandab Akadeemia kasuks.
82. Akadeemia valdab, kasutab ja käsutab oma vara seaduses sätestatud korras oma põhikirjaliste ülesannete täitmiseks.
83. Akadeemia asutuse vara moodustab Akadeemia varast iseseisva osa, mille valdamine, kasutamine ja käsutamine asutuse ülesannete täitmiseks on delegeeritud asutusele.
84. Motiveeritud asjaoludel võib Akadeemia juhatuse otsusega Akadeemia asutuse valduses olevat vara seaduses sätestatud korras võõrandada või selle valdamist, kasutamist ja käsutamist ümber korraldada.

Rahalised vahendid ja finantseerimine

85. Akadeemia saab oma tegevuseks vajalikud rahalised vahendid riigieelarvest ja muudest allikatest.

86. Akadeemia riigieelarvelise finantseerimise maht määratakse riigieelarve seadusega Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala kuludes.
87. Akadeemial on õigus osutada teistele isikutele oma põhikirjalise tegevuse raames tasulisi teenuseid ja saada sellest oma tegevuseks täiendavaid rahalisi vahendeid.
88. Akadeemial on õigus anda oma rahaliste vahendite arvelt uurimistoetusi, stipendiume, korraldada teadustööde konkursse ja määrata auhindu ning toetada Akadeemiaga assotsieerunud asutusi ja seltse. Nende kulutuste suuruse otsustab üldkogu Akadeemia aastaeelarve kinnitamisel.
89. Akadeemia rahalisi vahendeid käsutavad president ja peasekretär Akadeemia üldkogu kehtestatud tingimustel ja korras.
90. Akadeemia asutusele eraldatud rahalisi vahendeid, samuti vahendeid, mida Akadeemia asutus saab tema poolt osutatud tasulistest teenustest, käsutab asutuse direktor asutuse põhimääruses kehtestatud tingimustel ja korras.

Eelarve ja bilanss

91. Akadeemia ja tema asutuste kõigi tulude kohta koostatakse finantsplaani alusel koondeelarve, mille täitmist väljendatakse finantsaasta lõppedes Akadeemia koondbilansis. Akadeemia aastaeelarve ja selle täitmise kinnitab üldkogu.
92. Riigieelarveväliselt laekunud tulud jaotatakse Akadeemia eelarve järgi üldistel alustel, kui seda ei piira seadus või laekuvate tulude kasutamise kohta seatud eritingimused. Sihtotstarbeliselt laekunud tulusid kasutatakse vastavuses seatud tingimustele.
93. Akadeemia asutuse eelarve ja tulude-kulude bilanss moodustavad Akadeemia koondeelarves ja koondbilansis iseseisva osa, mille koostab ja esitab kinnitamiseks asutus kooskõlas Akadeemias kehtestatud nõuetega.

Kontroll ja aruandlus

94. Akadeemia ja tema asutused peavad oma varade ja vahendite kasutamise kohta raamatupidamise ja statistilist arvestust seadusega kehtestatud korras.
95. Akadeemiale ja tema asutustele eraldatud riigieelarveliste vahendite kasutamist kontrollivad Rahandusministeerium ja Riigikontroll.
96. Riiklikku järelevalvet Akadeemia tegevuse üle teostab Haridus- ja Teadusministeerium.
97. Akadeemiasisest järelevalvet Akadeemia asutuste tegevuse üle teostab president ja Akadeemia juhatus. Asutuste finantsmajanduslikku tegevust kontrollib presidendi ülesandel Akadeemia raamatupidamine.

VI. PÕHIKIRJA KINNITAMISE JA MUUTMISE KORD

98. Akadeemia põhikirja ja selles tehtavad muudatused kinnitab üldkogu ning registreerib Haridus- ja Teadusministeerium.
99. Ettepanekud Akadeemia põhikirja muutmiseks või täiendamiseks vaatab läbi ja esitab üldkogule arutamiseks juhatus. Põhikirja parandus- ja täiendusettepanekud võetakse üldkogus arutusele, kui need on akadeemikutele vähemalt 21 kalendripäeva varem teatavaks tehtud.
100. Akadeemia põhikiri ja selle muudatused jõustuvad nende registreerimise hetkest.

VII. PÕHIKIRJA RAKENDAMINE

101. Akadeemia juhatus tagab Akadeemia tegevust reglementeerivate alusdokumentide ettevalmistamise ja vastuvõtmise vastavalt käesoleva põhikirja sätetele ühe aasta jooksul pärast käesoleva põhikirja jõustumist.
102. Enne käesoleva põhikirja jõustumist Akadeemias valitud isikud ja moodustatud otsustuskogud tegutsevad edasi valimisperioodi lõpuni, kui jõustunud juhatuse liikmete valimise reglemendi alusel ei ole üldkogu nende volitusi enne selle tähtaja möödumist lõpetanud.